

Bijlage 4 Indelingen naar ernst van de kindermishandeling

Baeten en Willems onderscheiden naast de gebruikelijke indeling van kindermishandeling in lichamelijke mishandeling, lichamelijke verwaarlozing, psychische mishandeling, psychische verwaarlozing en seksueel misbruik, nog fysieke verwaarlozing. Zij verstaan onder fysieke verwaarlozing dat de ouders of verzorgers niet zorgen voor een veilige omgeving in en om het huis en daarbij geen rekening houden met de ontwikkeling en de aard van het kind. De werkgroep wilde de gangbare indeling van kindermishandeling aanhouden en heeft daarom de uitingen van fysieke verwaarlozing onder de uitingen van lichamelijke mishandeling en lichamelijke verwaarlozing gezet.

De uitingen van fysieke verwaarlozing zijn herkenbaar aan *.

4A Indeling volgens Baeten en Willems (Baeten, 2004)

Lichamelijke mishandeling

1. licht	- Slaan met de hand of met een voorwerp dat geen ernstige verwondingen geeft bijvoorbeeld met een liniaal.
2. matig	- Gevolgen van slaan zijn zichtbaar als striemen of blauwe plekken.
3. ernstig	- Verwondingen door de mishandeling bijvoorbeeld brandwonden door uitdrukken van sigaretten op het kind.
4. zeer ernstig	- Ernstige verwondingen of verstikking waarvoor medische hulp nodig is.
5. (bijna) fataal	- Ernstige verwondingen waarvoor opname in het ziekenhuis nodig is.

Lichamelijke verwaarlozing

1. licht	- Ouders hebben onvoldoende aandacht voor de dagelijkse verzorging van het kind
* Onvoldoende toezicht gedurende korte tijd bijvoorbeeld minder dan 3 uur.
- Maaltijden worden overgeslagen.
- Het kind krijgt kleren die niet passen bij zijn/haar lengte.
- Het huis is vies.
- Aan de lichamelijke zorg van het kind wordt geen aandacht besteed.
2. matig	- Twee tot drie keer per week worden maaltijden overgeslagen.
* Onvoldoende toezicht gedurende langere tijd bijvoorbeeld 3-8 uur.
* Minder dan 3 uur geen toezicht op onveilige plaats.
* Onvoldoende toezicht op een kind met problematisch gedrag.

- De kleren van het kind passen niet bij het seizoen.
 - Geen geschikte slaappleaatsen.
 - Dokteradvies wordt niet opgevolgd.
 - Luiers worden niet regelmatig verschoond.
3. ernstig
- Vier of meer keer per week worden twee maaltijden achtereen overgeslagen.
 - * Onvoldoende toezicht gedurende 8-10 uur.
 - * Geen toezicht op onveilige plaats gedurende 3-8 uur.
 - Er is geen vast onderdak.
 - Het huis zit vol ongedierte.
 - Een therapie van het kind wordt niet afgemaakt.
 - De moeder brengt haar ongeboren kind in gevaar door verslaving aan alcohol of drugs (maar geen foetaal alcoholyndroom of ontweningsverschijnselen bij het kind).
4. zeer ernstig
- Geen onderdak.
 - Extreme vervuiling.
 - * Onvoldoende toezicht 10-12 uur.
 - * Spelen op een gevaarlijke plaats (kans op verkeersongeval, verdrinking).
 - * Onvoldoende toezicht op destructief kind (brandstichting, zelf moordpoging).
 - Geen noodzakelijke medische hulp.
 - Zo weinig eten dat het kind niet meer goed groeit.
5. (bijna) fataal
- Kind heeft bij de geboorte foetaal alcohol syndroom of ontweningsverschijnselen.
 - Zo weinig eten dat het kind afvalt.
 - Door niet zoeken van medische hulp is kind invalide of overleden, bijvoorbeeld door uitdroging.
 - Ouder zoekt geen hulp bij levensgevaarlijke emotionele problemen, zoals suicidegevaar of pogingen tot doodslag.

Psychische mishandeling

(door Baeten en Willems psychische maltraitering genoemd)

1. licht
- Kind krijgt teveel of te weinig verantwoordelijkheid.
 - Ouder kleineert kind.
 - Ouder reageert niet op het aandacht vragen van het kind.
 - Ouder disciplineert kind door intimidatie.
2. matig
- Ouder staat geen vriendschappen toe met leeftijdgenoten.
 - Kind wordt in de ouderrol gedwongen, of ouder houdt kind klein.
 - Geen liefdevolle interactie met het kind.
 - Kind staat bloot aan (niet gewelddadige) huwelijksconflicten van ouders.

- 3. ernstig
 - Ouder geeft kind schuld van huwelijksconflicten.
 - Kind wordt fysiek of verbaal bedreigd.
 - Kind wordt blootgesteld aan huiselijk geweld.
 - Ouder is vijandig tegenover kind.
- 4. zeer ernstig
 - De ouder dreigt met zelfmoord of verlating.
 - Extreem huiselijk geweld met verwondingen van de partner.
 - Het kind krijgt de schuld van zelfmoord of dood van een gezinslid.
 - Het kind wordt een dagdeel opgesloten.
 - Het kind wordt een paar uur opgesloten in zeer nauwe ruimte.
- 5. (bijna) fataal
 - De ouder doet zelfmoordpoging in bijzijn van het kind.
 - De ouder probeert het kind te doden.
 - De primaire verzorger verlaat het kind een etmaal of langer zonder aanwijzing over bereikbaarheid of tijdstip terugkomst.
 - Het kind wordt vastgebonden of opgesloten in een enge ruimte zoals een kast.

Psychische verwaarlozing

(door Baeten en Willems normatieve en educatieve maltraitering genoemd)

- 1. licht
 - De ouder laat het kind activiteiten voor volwassenen bijwonen, bijvoorbeeld kroegbezoek.
 - De ouder staat toe dat het kind zonder opgaaf van redenen 25 schooldagen in een jaar mist.
- 2. matig
 - De ouder doet illegale activiteiten met medeweten van het kind, bijvoorbeeld winkeldiefstal.
 - De ouder laat het kind meer dan 25 schooldagen per jaar missen, bijvoorbeeld omdat het kind op een jonger kind moet passen.
- 3. ernstig
 - De ouder weet dat het kind illegale activiteiten uitvoert maar grijpt niet in.
 - De ouder weet dat het kind 25 tot 50 % van de schooldagen spijbelt, maar grijpt niet in.
- 4. zeer ernstig
 - De ouder laat het kind strafbare feiten plegen, bijvoorbeeld winkeldiefstal.
 - De ouder houdt het kind meer dan 50 % van de schooldagen thuis.
- 5. (bijna) fataal
 - De ouder laat het kind ernstige misdrijven plegen, bijvoorbeeld gewapende diefstallen, gijzeling.
 - De ouder dringt er bij het kind op aan om niet naar school te gaan of houdt het kind thuis.

Seksueel misbruik

- 1. licht
 - Ouders of andere volwassenen stellen kinderen bloot aan seksuele prikkelingen of handelingen zonder het kind er direct bij te betrekken: pornografisch materiaal, seksuele praat, seksuele handelingen in aanwezigheid van het kind.

2. matig	- Seksueel contact: volwassene toont geslachtsdelen.
3. ernstig	- Volwassene dwingt het kind tot wederzijdse seksuele aanrakingen.
4. zeer ernstig	- (poging tot) Penetratie
5. (bijna) fataal	- Verkrachting onder dwang van fysiek geweld of dwang tot prostitutie.

4B Indeling van het ministerie van Justitie

Naast de indeling van Baeten en Willems geeft een brochure van het ministerie van Justitie een indeling naar de ernst van seksueel misbruik in het strafrecht (Ministerie van Justitie, 2003).

Licht	Enmalig incident van relatief onschuldig karakter, zoals betasting van geslachtsdelen boven of onder de kleding zonder dwang maar het kind vindt het ongewenst.
Matig	Enmalige of meermalige betasting van de geslachtsdelen onder de kleding of masturbatie in het bijzijn van het kind. Het kind is in geringe mate afhankelijk van de dader, die geen lichamelijke dwang uitoefent, maar het kind wel onder druk zet en vraagt om geheimhouding.
Ernstig	(Pogingen tot) penetratie of wederzijdse masturbatie. Het kind is afhankelijk van de dader. Het misbruik houdt minimaal één jaar aan. De dader gebruikt lichamelijke dwang of psychische manipulatie.
Zeer ernstig	Meermalig, langdurig seksueel misbruik (penetratie), dat minimaal één jaar aanhoudt. Het kind is afhankelijk van de dader. Die chanteert het kind of gebruikt lichamenlijk geweld.